

TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
9. ÖĞRENCİ KURULTAYI SONUÇ BİLDİRİSİ
19-20 HAZİRAN 2021/İZMİR

İki yılda bir yapılan Çevre Mühendisleri Odası Öğrenci Kurultayı'nın dokuzuncusu ÇMO İzmir Şube sekreterliğinde 'Pandemide ÇMO Örgütlülüğü ve Toplumcu Mühendislik' temasıyla 19-20 Haziran 2021 saat 12.30'da çevrim içi olarak yapılmıştır.

Düzenleme Kurulu Komisyonları

- Antalya Şube Öğrenci Komisyonu/ Cennet Teker / Aleyna Özbiçer
- Bursa Şube Öğrenci Komisyonu/ Simge Çağlar
- Erciyes Üniversitesi
- İstanbul Şube Öğrenci Komisyonu/ Esra Balbay / Nergis Çilek
- İzmir Şube Öğrenci Komisyonu/ Ş. Melis AVCI / N. Melisa Kılıçoğlu / Heval Dayan
- Kocaeli Şube Öğrenci Komisyonu/ Elif Öz / Mert Yılmaz

Kurultay'a saat 12.30'da İzmir Şube Öğrenci Komisyonu 'Hoş geldiniz' konuşması ile başlanmıştır. Akabinde ÇMO İzmir Şube Başkanı Helil İnay Kınay, ÇMO Genel Başkanı Ahmet Dursun Kahraman, Genel Merkez ve Birimlerimizin Yönetim Kurulu üyelerinin yanı sıra TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Emin Koramazaçılış konuşmalarını yapmışlardır.

Kurultayımız açılış konuşmalarının ardından programa Öğrenci Komisyonlarının sunumları ile devam etmiştir. Meslek hakları üzerine ve birbirinden farklı çevresel konularda ilk gün 2, ikinci gün 2 oturum halinde toplam 8 sunum yapılmıştır.

19 Haziran Cumartesi günü ilk oturumda,

- İstanbul ÇMO Öğrenci Komisyonu "Marmara kirliliği ve Müsilaj" sunusu
- Bursa ÇMO Öğrenci Komisyonu "Plastikler ve Atık İthalatı" sunusu

19 Haziran Cumartesi ikinci oturumda,

- İstanbul ÇMO Öğrenci Komisyonu "Su Hakkı ve Tarihi" sunusu
- İzmir ÇMO Öğrenci Komisyonu "Arıtma Bizim İşimiz" sunusu

Yapılmıştır.

Bu değerli sunumlar soru-cevap bölümleri ile tartışmaya ve değerlendirilmeye açılmıştır.

Sunumların yanı sıra aşağıda listelenen başlıklar ile ilgili gönüllü katılımlarla atölye çalışmaları yapılmıştır.

- Meslek Hakları Ve ÇMO Örgütlülüğü
- Atık İthalatı Ve Sıfır Atık
- Su Hakkı Ve Su Ticareti

20 Haziran Pazar günü saat 12.30'da Kurultay'ın ikinci bölümüne devam edilmiştir.

20 Haziran Pazar ilk oturumda,

- İzmir ÇMO Öğrenci Komisyonu “Çılgın Tüketim Ve Çevre” Sunusu
- Erciyes Üniversitesi “ Denim Kumaş Üretiminde Konvansiyonel Pamuk Ve Geri Dönüştürülmüş Pamuk Kullanımının Çevresel Etkilerinin YDA İle Tespiti” sunusu

20 Haziran Pazar ikinci oturum,

- Antalya ÇMO Öğrenci Komisyonu “Turizm’de Çevre Uygulamaları” sunusu
- Kocaeli ÇMO Öğrenci Komisyonu “İç Ortam Kirleticileri” sunusu

Yapılmıştır.

Bu değerli sunumlar soru-cevap bölümleri ile tartışmaya ve değerlendirilmeye açılmıştır.

Sunumların yanı sıra aşağıda listelenen başlıklar ile ilgili gönüllü katılımlarla atölye çalışmaları yapılmıştır.

- Mega Projeler Ve Kontrolsüz Kentleşme
- İklim Krizi Ve Ekolojik Yıkım
- Çevrenin Siyaset Ve Ekonomideki Yeri

Atölyelerden sonra Serbest Kürsü adı altında yönetime istekler ve öneriler gündeme getirilmiştir.

Atölye sonuç raporları

Meslek Hakları ve ÇMO Örgütlülüğü

Katılımcılarla bir tanışma gerçekleşti ve ÇMO ile ilgili konuşulmaya başlandı. Önce TMMOB'dan ve ÇMO örgütlülüğünden bahsedildi. Katılımcıların soruları ile devam edildi. Öğrencilikten örgütlenmenin önemi üzerine konuşuldu. Ardından meslek hakları üzerine tartışıldı. Çevre mühendisliği öğrencilerinin staj bulma konusunda sorun yaşadığı ve aynı sorunun iş hayatına atıldığımızda da karşımıza çıkıp çıkmayacağı hakkında konuşuldu. Çevre görevlisi ve atık su arıtma tesisi sorumlusu belgelerinin meslek haklarımızı ve mesleğimizi ne derece de değersizleştirdiği konusunda fikir birliğine gidildi.

Öğrenci iken ÇMO da örgütlenmenin, akademik anlamda bize zarardan çok faydası olduğu, mesleğe adapte olma sürecini çok kolaylaştırdığı, gelecekte meslek hayatında ortak bir fikir altında buluşmada daha kolaylık sağladığı, mesleğimizi değersizleştirme fikirlerine tek bir ağızdan karşı çıkma gibi daha nice konularda dayanışma ve mücadele ruhunu geliştirmemizde fayda sağladığı

Sonucuna varılmıştır.

Su Hakkı ve Su Ticareti

1970' lerde yaşanan sermaye krizine çözüm olarak görülen küreselleşme ile meydana gelen yeni kaynak(meta) arayışları, 90'lı yıllarla Neoliberal politikalara dönüşmüş ve suyun metalaşma süreci hızla başlamıştır.

Kapalı kapılar ardında her 3 yılda bir gerçekleştirilen Dünya Su Forumları ise bunun destekleyicisidir. Dünya Bankası gibi önemli aktörler AB'deki Fransa, Almanya gibi ülkelere ait küresel firmaların çıkarları doğrultusunda, su üzerinde imtiyazlar tanınarak su kaynakları özel şirketlere teslim edilmiştir.

Ülkemize baktığımızda karar vericiler, siyasiler tarafından damacanalara yönlendirildiğimiz, suyun yabancı ülkelere ihraç edildiği bilinmektedir. 2003'te çıkarılan yönetmelikle yaşamın hakkı olan suların 49 yıllığına enerji üretimi için özel şirketlere tahsis edildiği de görülmektedir.. Karadeniz başta olmak üzere Türkiye'nin dört bir tarafında yıkım projesi olan HES'ler ve barajlar da göze çarpmaktadır. Sermaye birikimi için yapılan barajlar ile tarihi-kültürel mirasların ve yaşam alanlarının sular altında kaldığı Hasankeyf gibi örneklerde görüldü.

Kanal İstanbul gibi projelerle Terkos, Sazlıdere gibi su havzalarını yok ederek, Melen gibi projelerle havzalar arası su yönetilmeye çalışılıyor. Popülist bir bakış açısıyla su sağlayamadığımız baraj projesinin hala su krizine bir şekilde çözüm olacağı söylenerek, yöre halkının ve o bölgedeki canlıların suyu gasp ediliyor, insanlar bu şekilde rahatlatılmaya çalışılıyor.

HES'leri ise ne kadar temiz, zararsız bir enerji kaynağı olarak görsülsede kamu yararından uzak, küresel veya yandaş kişi ve şirketlere sermaye katması ile planlandıkları için ekolojik bir yıkıma sebep olmaktadır. Suların borulara hapsedilmesi ile suyun, su olma özelliğini yitirdiğini, can suyu altında dere, nehir yatağına bırakılan suların hesaplamalarında hatalar veya plansızlıklar sonucunda dere, nehir yataklarının kurduğu, yöre halkının zarar gördüğü ve o bölgedeki ekosistemin yok olduğu görülmektedir.

Enerji projeleri geliştirmeden önce öncelikle bu enerjinin kimin için yapıldığı, gerçekten ihtiyaç var mı yok mu sorgulanması gerekiyor. Enerji kayıp kaçaklarını mümkün olduğunca sifıra indirmek, ekosistem merkezli ve kamu yararını baz alarak bu projelerin minimum zararlarla planlanması gerekmektedir.

Sanal su ticareti ile su kullanımı da kontrol edilmelidir. Suyu bir meta olarak gören anlayıştan vazgeçilmelidir çünkü su üzerinde hiçbir şirket mülkiyet hakkına sahip olamaz bu yüzden su yönetimi şirketlerin insafına bırakılmamalıdır.

Su Kanunu veya Su Yasası oluşturulmalı meslek odaları, yurttaşlar ve STK'lar bu yönetimde söz hakkına sahip olmalıdır. Çok su tüketen ve çevreye zarar veren endüstrilerden uzak durulmalı, sınırlamalar arttırılmalıdır. Son ve en önemlisi olarak su, bir yaşam hakkıdır, temiz suya erişim bir insan hakkı olarak görülmelidir.

Çevrenin Siyaset ve Ekonomideki Yeri

Sunum esnasında katılımcılara atölye bağlantı adresleri gönderildi. Sunumlardan sonra atölyeye geçiş yapıldı. Belirli bir süre katılım için beklenildi ve atölye başladı. İlk başta çevrenin insanlar için önemi anlatıldı. Sonrasında sistem için çevrenin öneminden bahsedildi. Sistem için çevrenin her zaman ikinci planda olduğunu yorumu ortaya atıldı. Karşı görüş olarak çevrenin önceden ikinci planda olduğu, ancak yaşanan çevre sorunlarının artması ile birlikte çevre konusunun birinci plana taşındığı söylendi. Ülkemizde ise hem önceden hem günümüzde çevrenin arka planda olduğu, çevreye önem verilmediği sürece gerçekleşen çevre facialarının yaşanmaya devam edeceği kanısına varıldı. Söz konusu Çevre olunca maddi anlamda yeterli desteğin sağlanmadığı konusunda fikir birliğine gidildi. Konuşulan konular neticesinde maddiyatın canlı hayatından daha önemli olduğu fikri kabul gördü.

Global anlamda gelişmiş ülkeler çevreyi siyaset ve ekonominin üstünde tutarken, ülkemiz ve gelişmekte olan ülkeler, çevreyi her zaman siyaset ve ekonominin altında tutmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde çevre, siyaset ve ekonomideki rant uğruna yok sayılmaktadır. Canlı yaşamının devamı ve çevre konusunun ön plana çıkması için toplumsal farkındalığın/duyarlılığının artması, yapılan yanlışlara ses çıkarılması gerekmektedir.

İklim Krizi ve Ekolojik Yıkım

İklim krizi ve ekolojik yıkım gibi çevresel konularda devletlerin politikalarının ve çağrılarının gerçekçiliği ve yeterliliği üzerine tartışıldı. Devletlerin ekonomilerinde ve çevre politikalarında, maden ocakları ve sonra ki tahribat özelinde nelerin gerçekleştiği konuşuldu. Fosil yakıtların çevreye tahribatı, yaşam için zaruri yeti ve alternatif olarak yenilenebilir enerji kullanılabilirken, maliyetten kaçmak amacıyla fosil yakıtlara gidildiği görüşü atıldı. Ardından çevre ve siyaset üzerine konuşuldu. Güncel sorun olarak Adana'da ki termik santral mücadelesi ve Adana'da ki hava kirliliği, bu sorunu çözebilmek için neler yapılabileceği tartışıldı. Ülke genelinde çevre politikaları ile ilgili neyi değiştirebileceğimiz ya da eleştirmeye nereden başlayacağımız, suçun sorunlu sistemde mi aranması gerektiği konuşuldu. Bu konularda biz çevre mühendisleri olarak üzerimize düşeni yeteri kadar yapmıyor muyuz ya da yapmamıza izin verilmiyor mu? Haklarımız yeterince tanınmıyor mu? Bu tarz sorulara cevap arandı.

Bir şeyler yapmamız gerektiği konusunda fikir birliğine varıldı. Nereden başlamamız gerektiği konusunda, özelden genel gitmek, önce halkımızı durumun ciddiyeti hakkında bilinçlendirmek olduğu sonucuna varıldı

Atık İthalatı ve Sıfır Atık

Sunum sırasında online atölye için kayıt linkleri, kurultay katılımcılarına gönderildi. Sunumlardan sonra atölyeye geçiş yapıldı. Öncelikle atölye başlangıcında nüfusun artması ile

oluşan atık probleminde bahsedildi. Daha sonra atık ithalatı konusuna ve yaratacağı problemler konuşuldu.

Atık ithalatı sonucu Adana ve Mersin bölgesinde doğaya bırakılan ithal atık sorunundan bahsedilerek çevre için oluşturduğu ve oluşturacağı problemlerden bahsedildi. Bu problem sonucu atık ithalatının yasaklanması atölye katılımcıları arasında tartışıldı. Atık ithalatının yasakları sonucunda sanayicilerin yaşayacağı sorunlardan bahsedildi.

Türkiye’de, sanayicilere yetecek kadar atığın olduğu fakat kaynağında ayrıştırma ve toplama konusunda sorunların olduğu konusunda ortak fikirde buluşuldu. Türkiye’de sıfır atık sisteminin doğru uygulanmadığı, sistemde sorunların olduğu fikri belirtildi. Geri dönüşüm konusunda “teşvik, ceza/yaptırım, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları” konuları tartışıldı. Eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları sonucunda küçük yaşta insanları kolayca çevre bilinci kazanırken, büyük yaşta insanlarda bu oranın düştüğü kanısına varıldı.

Avrupa’da ve gelişmiş ülkelerde uygulanan depozito iade sistemi ile yüksek oranda geri kazanılabilir atık toplanabilirken aynı sistemin Türkiye’de her atık için uygulanması başarılı bir sonuç getireceği dile getirildi.

Fikir birliği ile geri dönüşüm konusunda küçük yaşta eğitim, büyük yaşta ki insanlara teşvik yapılarak geri dönüşüm oranının artırabileceği sonucunda ortak karara varıldı. Teşvik sonucu insanlara atık toplama konusunda alışkanlık kazandırılacağı fikri savunuldu. Böylece atık ithalatına gerek kalmadan sanayiciler için gerekli kaliteli atıkları ülkemizden kolaylıkla temin edebileceği ve bu durum atık ithalatı sorununa da çözüm bulacağı konusunda katılımcılar hemfikir oldu.

Üretimin her sürecinde çevre mühendislerinin yer alması, tüketim sonrası atık sorununa çözüm olacağı dile getirildi. Son olarak da atölye katılımcıları arasında hem örgütlülüğü geliştirmek adına hem atık sorununa çözüm bulmak adına bir proje geliştirme fikri ortaya atıldı.

Bulunan fikirleri atölye sonrası Kurultay Düzenleme Kurulu ile paylaşarak tüm Öğrenci Komisyonlarının dahil olabileceği bir proje haline getirilmesi konusunda ortak karar alındı.

Mega Projeler ve Kentsiz Kentleşme

Sanayi devrimiyle insanların yeni iş gücü aramak için kırdan kente göçleri ile plansız ve kontrolsüz kentleşmeler meydana gelmiştir. İstanbul özelinde konuyu ele aldığımızda ise günümüzde KMO, 3.Köprü, 3.Havalimanı akabinde Kanal İstanbul gibi Mega projelerle Kuzey Ormanları yapılaşmaya açılmaya çalışılmaktadır.

Kuzey Ormanları’ndaki imara açılmalarda kilit rol oynayan proje olarak Kuzey Marmara Otoyolu’u söylenebilir. KMO ile yaban hayatı önemli ölçüde parçalanmış, bağlantı yolları ile su havzaları üzerinde hem bir kirlilik hem de nüfus baskısı artmış keza hava kirliliği de artmıştır. Çünkü yeni yapılan yollar ve köprüler ile yol çevresinde yapılaşmalar oluşacağı için buralarda nüfus artmış ve trafikte buna bağlı olarak artmıştır. Hatta bağlantı yolları ile Kuzey Ormanları’ndaki su havzalarının %18’lik koruma sahası içine girilmiştir.

Bir diğer devam projesi 3.Havalimanı projesidir. Havalimanı ile çok büyük bir alan betonlaştırılmış bu sırada 80 kadar göl ve gölcük üzerleri doldurularak yok edilmiştir. Sadece inşaatı için en az 8 milyon ağaç katledilmiştir.

Bu mega projelerin ise tamamlayıcısı olarak yapılmak istenen Kanal İstanbul ile 1.2 milyon nüfusun bölgeye geleceği söylenmektedir. Bu demek oluyor ki İstanbul’da var olan nüfus

baskısına yenisi eklenecektir. Bundan da öte Kanal projesi ile ekolojik eşliğimizi geri dönülemez bir şekilde aşacağız.

Göründüğü üzere mega projeler bir ihtiyaçtan ziyade sermayedarların cebi doldurulsun diye yapılan projeler ve İstanbul'un akciğerlerini imara açarak yabancı, tarım alanlarını, su havzalarını yok etmek isteyen projelerdir.

Kamu yararından uzak rant odaklı projeler (KMO, 3.Köprü, 3.Havalimanı, Saros FSRU, Kanal İstanbul vb.) yüzünden hızlı ve plansız kentleşme nedeniyle su havzaları özellikle son yıllarda önemli ölçüde etkilenmiş ve konut ve sanayi alanları işgali altındaki havzalar, ciddi ölçüde tahrip edilmiş, yaban hayatı ve orman ekosistemleri bir kıyıma uğratılmıştır.

Toplumda gerek ekonomik gerek sağlık gerek eğitim açısından daha birçok sorun varken ihtiyaçtan uzak rant odaklı bu projeleri kabul etmiyoruz.

Sonuç olarak;

Kurultayda arkadaşlarımızla TMMOB örgütlülüğüne ve çevre mühendislerinin çalışma alanlarına gerçekleşen müdahalelerden konuşuldu. Çevre ile ilgili günümüzde felaket olarak adlandırabileceğimiz müsilaj gibi kritik konularda çevre mühendisliğini çalışma alanlarının sertifikalandırma yöntemleri ile donanımsız insanların çalıştırılması sonucu bu tarz felaketlerin oluştuğu sonucuna varıldı.Yaşama hakkı gibi suyun da bir temel insan hakkı olduğu, neoliberal uygulamaların bir sonucu olarak su dağıtımının özel şirketlere verilmesi durumu,su kontrolünü kapitalizme bırakmak anlamına geldiği anlaşıldı. Uluslararası düzeyde atık ithalatının ülkemiz özelinde kontrolsüz bir şekilde gerçekleştiği görüldü. Plastik ithalatının gereğinden fazla gerçekleşiyor olması ülkemizi bir çöplüğe dönüştürmekte olduğu sonucuna varıldı.Kapitalist sistemin bizi ihtiyacımız olmasa dahi aşırı tüketime sürüklediği, tüketim çılgınlığının sadece insanı değil, doğayı da sömürdüğü sonucuna varıldı.Turizmin çevre ile ilişkisine dikkat çekildi. Bayrak uygulamaları hakkında kapsamlı bilgi edinildi. COVID-19 sürecinde turizm sektörünün uğradığı değişimden ve çevreye etkilerinden bahsedildi.İç ortam kirleticilerinin nasıl oluştuğunu, neler olduğunu, alınabilecek önlemleri, insan sağlığına ve çevreye etkileri konuşuldu.

Bizler, Çevre Mühendisliği mesleğini ve çevre sorunlarını kendisine dert eden Çevre Mühendisliği öğrencileri olarak,

Sorunların çözümünün kararlı bir duruş ile mümkün olduğunu ve bu duruşla sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşamak için öğrenci iken odalarımızda örgütlenmek ve toplumcu bir bakış açısıyla mesleğimizi öğrenmek, karşılaştığımız olayları ele almak ve bu bağlamda birleşilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

“Yaşasın ÇMO, Yaşasın Örgütlülüğümüz!!”

Çevre Mühendisleri Odası 9. Kurultay Düzenleme Kurulu